

PRZYBIERAĆ (20) *vb impf*

-e- (4) *Mącz* (3), *GosłCast*, -é- (1) *Strum*.

praes 1 sg przybieram (3). ◇ 2 sg przybierasz (1). ◇ 3 sg przybiera (5). ◇ 2 pl przybieracie (1). ◇ 3 pl przybierają (4). ◇ *praet* 3 pl m pers przybierali (2). ◇ *imp* 2 sg przybieraj (1). ◇ 1 pl przybierajmy (1). ◇ *con* 2 sg m byś przybieriał (1). ◇ 3 pl m pers by przybierali (1).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVII – XIX w.*

1. *Ubierać, wkładać coś na siebie lub kogoś; stroić; ornare HistAl, Cn; amicare, induere, tegere, vestire Cn [w tym: kogo, co (ciało) (5)] (7) : nye przyftoi [rodzicom] [...] odzyenya tákyego yedwabnego nábywác/ w ktorymby fynty fwe nosili/ á kósztownye ony przybyerali. GliczKsiąż E7v.*

przybierać w co (1): *Galeo*, *Przibieram kogo w przilbicę. Mącz 142a; [Mnifzy fklaftora wćiekaią A pánie w fwe kápice przybieraią SqdParysa C3].*

przybierać czym (3): *Ciałá wálze chwálebnemi szátami przybieracie HistAl K4v; Ci gdy ná Olimpij [...] koronę y inlfe zwycyęstwo otrzymáli/ Oycá fwego [...] oną koroną przybyerali. GliczKsiąż C7; RejPos [226].*

Zwrot: »[co] na się przybierać« (1): *Wolę wytrzymác krwawé niepokoie [...]. Gdzie [Mars] [...] łniacé zbroie frogie Ná się przybiera GosłCast 40.*

Przen [w co] (1) : *Cierniemeś koronowan/ ábyś/ w cię wierzące/ W korony/ twey miłości przybierał/ gorące. GrabowSet P4v.*

2. *Ozdabiać, przystrajać, upiększać; ornare HistAl, Mącz, Cn; variegare Mącz; adornare, colorare, decorare, exornare, investire, pingere, variare Cn [w tym: kogo, co (7)] (8) : Infzi buduią kóscioły/ przybieraią fciany SeklKat Q3v; Orno, Chędożę/ Piękrzę/ Przibieram Mącz 269b, 475d; SkarŻyw 131.*

przybierać czym (2): *SeklKat Q3v; Kupidow kóscioł rożą/ kwieciem/ y liściem rozmáitym przybierałz HistAl Kv.*

Szereg: »gładzić i przybierać« (1): *odpráwiwłzy ią [panią zalotnie przybraną] iáko przyftało/ kápłani y zakonnicy/ ktorzy przy nim [św. Brunonie] byli/ rzekli mu: czemuś iey nie zfukał/ ifz ták twarz fwoię gładzi y przybiera? SkarŻyw 292.*

Przen [komu] (1) :

W połączeniu szeregowym (1): *vmyłl yego tedy mu [nauczyciel uczniowi] opatrza/ chędoży/ przybyera. GliczKsiąż N5v.*

3. *Kraść, być złodziejem* (2) : *Item powyedzial yłz pyothrek thak nyewyelky czarnavi chlopyk [...] przibyera. LibMal 1543/75.*

Szereg: »przybierać albo przykradać« (1): *O tych co lię tułaią á przybieraią álbo przykradaią UstPraw I3.*

4. *Powiększać otrzymując lub dając; amplius aliquid accipere, accepti addere Cn [w tym: czego (2)] (3) :*

przybierać od kogo (1): *Toż lię mowi y o Anyołách: nie zaráz włzytko rozumienie y mądrosć máią/ ále nowego im też obiáwienia przybywa/ y od kósciołá [...] wiadomości przybieraią. SkarKaz 485a.*

przybierać czemu (żywotne) (1): Przybiérayże im [karpiom] Wody w Stawku więcéy/ áby fye im ízérzény roźlałá/ y głębiéy wezbrałá. *Strum* O4.

Zwrot: »przybierać więcej« [szyk zmienny]« (2): Abowiem tá [łakoma chuć] gdzie iuż ieft nie ma w łobie miáry/ [...] Iż im więcey przybiera tym ząwždy mnief miewa *HistLan* E4; *Strum* O4.

Synonimy: 1. oblekać, odziewać, odziewać się; 2. chędożyć, okraszać, ozdabiać, piększyć, przystrajać; 3. kraść, oddalać, odejmować; 4. dawać, dodawać, przydawać.

Formacje współrdzenne cf BRAC.

Cf **PRZYBIERAJĄCY, PRZYBIERANIE**

ALKa